

Wijken voor terreur

Afgelopen zondag verscheen op internet een “laatste simpele waarschuwing” aan de Nederlandse regering. “Haal de Nederlandse militairen terug uit Irak. U zult verrast zijn door de islamitische aardbeving die uw land zal opschrikken. U heeft geen lessen geleerd van Spanje en andere landen. U verstaat alleen de taal van bloed en autobommen.” Premier Balkenende liet weten de eis naast zich neer te leggen. “Je mag nooit wijken voor terreur”, aldus de minister-president in een verklaring.

Bij dergelijke heldhaftige uitspraken slaat de schrik mij om het hart. Stel dat er hier morgen een bomaanslag plaatsvindt vergelijkbaar met die in Madrid. Zal Balkenende dan nog steeds “niet wijken voor terreur”? Als er vijfhonderd doden vallen? Duizend doden?

Vijftienhonderd? En hoe valt een dergelijke vastberadenheid te rijmen met het ingezette beleid om de aanwezigheid van onze militairen in Irak wèl serieus te heroverwegen als het geweld daar te hevig wordt en de risico's te groot? Is buigen voor geweld iets anders dan wijken voor terreur? Weegt het lot van militairen die we nu reeds bij naam en toenaam kennen zwaarder dan dat van burgerslachtoffers die nog niet aanwijsbaar zijn? Ondanks het feit dat beroepsmilitairen hebben gekozen voor een riskant vak, terwijl forensen alleen maar toevallig in de verkeerde trein zitten? Of zal het kabinet op zijn heldhaftigheid terug komen als er, zeg, tweehonderd doden zijn gevallen? Maar als je dat overweegt, kun je dan niet beter nu alvast toegeven, om die tweehonderd slachtoffers en hun familie groot leed te besparen? Waarom mag je eigenlijk niet wijken voor terreur?

- Omdat je terroristen niet de indruk mag geven dat zij met hun aanslagen iets kunnen bereiken, is een veel gehoord antwoord. Je moet ze laten zien wie de baas is. Aanhangers van dit antwoord beschouwen een terrorist als een rationeel handelend individu dat koel calculeert wat de kosten en baten van een aanslag zijn. Islamitische zelfmoordterroristen zijn vermoedelijk uit heel ander hout gesneden. Ik lees zelden achtergrondreportages waarin zij worden geportretteerd als gewone, verstandige medemensen.

- Omdat je een signaal wilt afgeven aan de omgeving van de terroristen, zou een ander antwoord kunnen zijn. Je wilt dat die sociale omgeving zich tegen de terroristen gaat keren, omdat zij met hun acties toch niets bereiken. Aanhangers van dit antwoord gaan ervan uit dat de sociale omgeving van terroristen het billijk vindt als zij onschuldige slachtoffers maken, zolang zij daarmee maar hun doel bereiken. Een paar doden meer of minder laat hen koud; dat leidt er kennelijk niet toe dat zij zich keren tegen de terroristen. Maar als westerse landen laten zien dat zij hun mannetje staan, dat de westerse beschaving niet bang is voor een beetje bloed, dan zullen de land- en/of geloofsgenoten in de sociale omgeving van Osama Bin Laden en de zijnen hem laten vallen. Klopt deze redenering? Zij berust op een tamelijk naar beeld van de land- en/of geloofsgenoten van de terroristen. Zou het ook niet kunnen zijn dat burgers in staten waar Osama Bin Ladens vandaan komen onder de indruk raken als westerse landen heel voorzichtig blijken te zijn met het leven van hun eigen burgers? Dat zij, als onderdanen in een autocratisch geregeerde islamitische staat, gaan denken: “hadden wij ook maar een democratie! Daar houden ze tenminste rekening met de belangen van hun burgers!” Ik vind deze reactie van afgunst, mogelijk leidend tot democratisering van het land, net zo plausibel en net zo onbewijsbaar als het respect voor een macho houding van westerse staten. Het effect van een krachtdadige houding à la Balkenende op de sociale omgeving van Osama Bin Laden of Tawhid in Jihad is van tevoren niet in te schatten.

- Omdat anders het eind zoek is, luidt een derde mogelijk antwoord. Als je eenmaal begint toe te geven aan de eisen van terroristen kun je aan de gang blijven. Dit antwoord vind ik wel plausibel als het gaat om gijzelingsacties. Eén keer losgeld betalen kan ertoe leiden dat aspirant gijzelnemers in westerlingen een lucratieve broodwinning gaan zien en steeds nieuwe gijzelaars gevangen zullen nemen. Deze logica is bij de islamitische zelfmoordterreur echter

ook niet te verwachten. Die begint ermee dat geëist wordt dat de Nederlandse troepen vertrekken uit Irak. Dat is een gedragslijn die sommige Nederlandse volksvertegenwoordigers en politieke partijen nu al zouden toejuichen. Wat zou een volgende eis van terroristen kunnen zijn? Dat wij Joodse medeburgers gaan uitleveren? Dat we de sjaria gaan invoeren? Wie weet, maar dan kunnen we daartegen toch alsnog ferm nee zeggen? Wij zijn geen land dat Joodse medeburgers uitlevert en wij zijn geen land dat de sjaria zal invoeren. Wie a zegt hoeft op dit hellende vlak helemaal geen b te zeggen. Wij voeren geen maatregelen door die ingaan tegen al onze rechtsstatelijke principes, dat lijkt me een heel goed uitgangspunt. Maar als het zo uitkomt wijken wij wel voor terreur, want wij zijn een fatsoenlijke staat die heel voorzichtig is met de levens van burgers. Wat is daar eigenlijk mis mee?